

REGISTRACIJA I OSNIVANJE OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U BOSNI I HERCEGOVINI

Advokatska firma „SAJIĆ“ o.d. Banja Luka
Knežopoljska br. 10, Banja Luka, BiH

tel: +387 51 227 620

fax: +387 51 227 623

mail: info@afsajic.com

www.advokatskafirmasajic.com

SADRŽAJ:

UVOD.....	str. 1
OSNIVANJE I REGISTRACIJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA	str. 2
UPRAVLJANJE I NADZOR NAD OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVOM..	str. 6
KAPITAL I REZERVE OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA.....	str. 11
DRUŠTVA ZA OSIGURANJE KOJA NEMAJU SJEDIŠTE U BiH.....	str. 15
OSNIVANJE FILIJALA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U DRUGOM ENTITETU	str. 17
VRSTE OSIGURANJA.....	str. 18
VRSTE OSIGURANJA ZA DRUŠTVA KOJA NISU IZ BiH.....	str. 21
ZAKLJUČAK.....	str. 22

***Publikaciju pod nazivom "REGISTRACIJA I OSNIVANJE OSIGURAVAJUĆIH
DRUŠTAVA U BOSNI I HERCEGOVINI" pripremili Nataša Škrbić i
Aleksandar Sajić.***

Objavila Advokatska firma "SAJIĆ" o.d. Banja Luka aprila 2015.godine.

Proces tranzicije, trend usklađivanja i harmonizacije domaćeg zakonodavstva sa zakonodavstvom Evropske Unije, dovela je i do transformacije zakonodavstva iz oblasti prava osiguranja Bosne i Hercegovine, prije svega donošenjem zakona iz oblasti osiguranja na entitetskom nivou. Danas BiH ima tri različite jurisdikcije kojima reguliše oblast prava osiguranja, i to jurisdikciju na državnom nivou, te posebno zakonodavstvo entiteta Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine. Brčko Distrikt BiH, kao posebna administrativna jedinica lokalne samouprave koja je pod suverenitetom BiH, nema posebno zakonodavstvo kojim reguliše oblast osiguranja, već osiguravajuća društva iz FBiH i RS mogu slobodno i nesmetano poslovati na teritoriji Brčko Distrikta, primjenjujući zakonodavstvo oba entiteta.

Neophodna koordinacija zakonodavstva iz oblasti osiguranja, te unifikacija i usklađivanje sa zakonodavstvom Evropske unije obezbeđuju se kroz rad Agencije za osiguranje Bosne i Hercegovine, te kroz njenu saradnju sa Agencijom za osiguranje Republike Srpske i Agencije za osiguranje FBiH.

Oblast osiguranja u Bosni i Hercegovine regulisana je čitavim nizom zakonskim propisa, u koje spadaju:

- 1) Zakon o Agenciji za osiguranje u BiH
- 2) Zakon o društvima za osiguranje Republike Srpske
- 3) Zakon o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju FBiH
- 4) Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti RS
- 5) Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostale odredbe o obaveznom osiguranju od odgovornosti FBiH
- 6) Zakon o posredovanju u osiguranju RS
- 7) Zakon o posredovanju u privatnom osiguranju.

Naravno, primjena ovih zakonskih propisa podrazumijeva i analognu primjenu drugih zakona koji ne regulišu oblast osiguranja, ali koji

omogućavaju realizaciju istih, kao što su Zakon o privrednim društvima Republike Srpske, Zakon o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine, Zakon o registraciji poslovnih subjekata RS i Zakon o registraciji poslovnih subjekata FBiH.

Oblast osiguranja regulisana je i čitavim nizom podzakonskih propisa, kojima se bliže razrađuje i uređuje postupak osnivanja i registracija privrednih subjekata koji obavljaju djelatnost osiguranja, zastupanje i poslovanje istih, nadzor i kontrola rada istih te druga relevantana pitanja.

OSNIVANJE I REGISTRACIJA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA

Djelatnost osiguranja u Republici Srpskoj mogu obavljati samo društva za osiguranje, i to osnovana u formi akcionarskih društava i društava za uzajamno osiguranje. Zakon o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine, predviđa da djelatnost osiguranja mogu obavljati samo osiguravajuća društva organizovana u formi dioničkih društava i društava za uzajamno osiguranje. U načelu, ne postoje bitne razlike između akcionarskih društava u Republici Srpskoj i dioničkih društava u Federaciji Bosne i Hercegovine, pitanje je samo terminološke razlike i različitih zakonodavstava dva entiteta.

Društva za uzajamno osiguranje (DUO društva) predstavljaju posebnu formu osiguravajućih društava, koja nisu regulisana Zakonom o privrednim društvima Republike Srpske i Zakonom o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine, te se kao posebna forma društava uvode Zakonom o društvima za osiguranje Republike Srpske i Zakonom o društvima za osiguranje u privatnom vlasništvu FBiH. U društvima za uzajamno osiguranje članovi zajednički garantuju da će finansirati i dati naknadu po dešavanju ugovorenog osiguranog slučaja, a po osnovu načela

uzajamnosti i solidarnosti. Isključivi cilj ovih društava jeste obavljanje djelatnosti neposrednog osiguranja.

Društvo koje obavlja djelatnost osiguranja u Bosni i Hercegovini mogu osnovati domaća i strana, fizička i pravna lica (ne i DUO društva). Takođe, društvo za osiguranje mogu osnovati i nezavisna udruženja društava za osiguranje kao dobrovoljne neprofitne institucije, koje svojim statutom moraju obezbjediti da društva za osiguranje ne mogu potpisati ugovore sa drugim društvima za osiguranje ili udruženjima a koji bi mogli ograničiti princip slobodnog tržišta i transparentne konkurencije u poslovanju društava za osiguranje.

Osnivanju osiguravajućeg društava prethodi dobijanje dozvole za rad Agencije za osiguranje Republike Srpske ili Agencije za osiguranje Federacije Bosne i Hercegovine. Da bi društvo dobilo potrebnu dozvolu za rad potrebno je da se ispune određeni uslovi predviđeni zakonom i Odlukom o vrstama osiguranja koju donosi Agencija za osiguranje Republike Srpske, odnosno Agencija za osiguranje Federacije Bosne i Hercegovine. Dobijanjem dozvole za rad, osiguravajuće društvo dobija pravo da djelatnost osiguranja obavlja na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine, a prema pravu osnivanja (Republike Srpske ili Federacije Bosne i Hercegovine).

Postupak dobijanja dozvole za rad Agencije za osiguranje podrazumijeva podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole za rad uz svu potrebnu prateću dokumentaciju. Po podnesenom zahtjevu Agencija će postupiti i donijeti rješenje kojim dozvoljava ili odbija davanje dozvole za rad, u roku od 60 dana od dana uredno podnesenog zahtjeva. Ukoliko Agencija smatra da odluku o podnesenom zahtjevu za izdavanje dozvole za rad ne može donijeti na osnovu postojeće dokumentacije, te ako smatra da je to neophodno može sprovesti kontrolu samog predmeta zahtjeva i to na način da može potrebne podatke zatražiti od nadležnih državnih organa uprave, zatim podatke koji se tiču ličnih podataka i podataka o bankarskom računu podnosioca zahtjeva.

Dobijanje dozvole za rad društva predstavlja uslov koji je potrebno prethodno ispuniti da bi se osiguravajuće društvo upisalo u registar poslovnih subjekata jednog od entiteta. Sam postupak registracije društava propisan je Zakonom o registraciji poslovnih subjekata Republike Srpske i Zakonom o registraciji poslovnih subjekata Federacije Bosne i Hercegovine. Postupak registracije poslovnih subjekata je obavezan, odnosno osiguravajuće društvo prije započinjanja obavljanja djelatnosti osiguranja mora biti upisano i registrovano kod nadležnog registarskog suda.

Postupak registracije pokreće se podnošenjem prijave Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge (u daljem tekstu: APIF) Republike Srpske. Ista bez odlaganja podnesenu prijavu dostavlja nadležnome registarskom sudu na odlučivanje. Prilikom odlučivanja o podnesenoj prijavi za registraciju, registarski sud ispituje prijavu sa njene formalne i materijalne strane, te je odluku o istoj dužan donijeti u roku od 2 (dva) dana od dana podnošenja iste.

Prijava za registraciju podnosi se na unaprijed propisanom obrascu, te mora biti potpisana od strane ovlašćenog lica. Uz prijavu se podnosi i prateća dokumentacija, a čije ne podnošenje predstavlja razlog za odbacivanje prijave (tzv. registarske isprave).

Kada se prijava posmatra sa materijalne strane ista mora da ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da je zahtjev za upis određenih podataka u saglasnosti sa Zakonom o registraciji poslovnih subjekata ili drugim posebnim zakonima, kojim je utvrđena obaveza upisa tih podataka,
- 2) da je zahtjev u saglasnosti sa odredbama Opštih akata kojima su uređeni podaci, odnosno promjene koje se upisuju u sudski registar.

U postupku odlučivanja o podnesenoj prijavi registarski sud može zakazati i održati raspravu, ukoliko posumnja u istinitost akata kojima se dokazuje činjenica koja je predmet upisa ili zakonitost postupka u kojem je isprava donesena ili zakonitost pravne radnje koja je predmet upisa. Takođe, isti može naložiti podnosiocu prijave da dostavi određene podatke kojima registarski sud ne raspolaže, a koji su potrebni radi dokazivanja postojanja određene činjenice od kojih zavisi da li je zahtjev za upis u registar osnovan, odnosno u saglasnosti sa zakonom.

Ukoliko registarski sud utvrdi da je prijava za registraciju osnovana, sud donosi rješenje o registraciji a kojim se odobrava registracija poslovnog subjekta i upis u registar. Rješenje o registraciji, kao i sve druge odluke koje sud donese u postupku registracije, objavljuju se na inetrnet stranici APIFA-a, te u Službenom glasniku Republike Srpske.

Rješenje o registraciji registarki sud donosi na unaprijed propisanom obrascu, a koji sadrži osnovne podatke o subjektu upisa, i to MB i MBS subjekta upisa dodjeljen od strane APIF-a i broj registarskog uloška dodjeljen od strane registarskog suda, JIB dodjeljen od strane Poreske uprave i carinski broj, odnosno poreski identifikacioni broj (PIB) za poslovne subjekte koji se registruju za obavljanje spoljno-trgovinske djelatnosti dodjeljen od Uprave za indirektno oporezivanje BiH ako je pribavljen.

U suštini, predmet registracije su: osnivanje, povezivanje i prestanak subjekta upisa, osnivanje, odnosno prestanak dijela subjekta, sve statusne promjene – uključujući promjene oblika organizovanja subjekta, podaci o subjektu upisa koji su od značaja za pravni promet i njihova izmjena, podaci u vezi sa stečajnim i likvidacionim postupkom, podaci o pokretanju brisanja subjekta registracije, te drugi podaci utvrđeni zakonom. Takođe, ukoliko subjekt upisa ima namjeru da osnuje filijalu, odnosno podružnicu istoga, obavezan je istu registrovati prema gore navedenim procedurama.

Postupak registracije poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine u odnosu na postupak registracije osiguravajućih društava Republike Srpske, razlikuje se u dijelu kojim se reguliše pitanje kome se podnosi prijava za registraciju. Naime, kako je to gore već navedeno u Republici Srpskoj se prijava podnosi Agenciji za posredničke, informatičke i finansijske usluge koja je dužna odmah po prijemu iste, da je dostavi nadležnom registarskom sudu. U Federaciji Bosne i Hercegovine ove Agencije nema, odnosno prijava za registraciju se podnosi direktno nadležnom registarskom sudu, od strane ovlaštenog lica.

Ukoliko se prijava podnese nenadležnom sudu, isti će prijavu po službenoj dužnosti dostaviti nadležnom registarskom sudu. Zakon ne definiše u kojem roku odluka o podnesenoj prijavi mora biti donijeta, odnosno doneseno rješenje o registraciji, rješenje kojim se prijava, odnosno registracija odbija ili zaključkom ista odbacuje. Propisan je rok od 3 (tri) dana u kome sud mora prijavu ispitati sa njene formalne strane, odnosno da li su podnesene sve potrebne isprave koje se prilažu uz prijavu. Međutim, analognom primjenom Zakona o privrednim društvima Federacije BiH ima se uzeti da je rok za donošenje rješenja o registraciji 15 (petnaest) dana od dana uredno podnesene prijave.

Upis u registar poslovnih subjekta bilo kojeg entiteta omogućava privrednom subjektu, odnosno osiguravajućem društvu da djelatnost osiguranja obavlja na čitavoj teritoriji Bosne i Hercegovine, bez obzira na entitet registracije.

UPRAVLJANJE I NADZOR NAD OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVOM

Osiguravajuća društva osnivaju se i posluju kao akcionarska, odnosno dionička društva i društva za uzajamno osiguranje. S tim u vezi, od same forme organizovanja zavise i organi upravljanja društvom. Kod akcionarskog društva, odnosno dioničkog društva to će biti Skupština

akcionara (redovne i vanredne), Upravni odbor, Izvršni odbor, Nadzorni odbor te Odbor za reviziju. Upravljanje društvom za uzajamno osiguranje ostvaruje se kroz rad Skupštine članova i Upravnog odbora.

Međutim, kod osiguravajućih društava posebna pažnja se poklanja učešću Agencije za osiguranje Republike Srpske i Agencije za osiguranje Federacije Bosne i Hercegovine u postupku upravljanja i nadzora nad radom osiguravajućeg društva.

Entitetske Agencije za nadzor su samostalne i neprofitne institucije, osnovane od strane zakonodavnih i izvršnih tijela entiteta. Za svoj rad direktno su odgovorne Narodnoj skupštini Republike Srpske i Vladi Federacije Bosne i Hercegovine. Ovlašćenja samih Agencija za nadzor u poslovanju osiguravajućih društava su široka, i usmjerena su na kontrolu samog poslovanja društva za osiguranje i regulacije tržišta osiguranja od strane zakonodavnih i izvršnih vlasti BiH preko same Agencije. Ova kontrola se ogleda kroz podnošenje polugodišnjih i godišnjih izvještaja na usvajanje zakonodavnim i izvršnim organima entiteta.

Kao spona između entitetskih Agencija za nadzor i državnih organa BiH, nalazi se Agencija za osiguranje BiH, čiji je osnovni zadatak usklađivanje zakonodavstva entiteta iz oblasti osiguranja i njegovo usklađivanje sa zakonodavstvom Evropske Unije, zatim stvaranje jedinstvenog i konkurentnog tržišta osiguranja BiH i usklađivanje same politike osiguranja BiH usmjerene prema Evropskoj Uniji.

Agencija za nadzor Republike Srpske ima regulatornu i nadzornu funkciju, a koje su uspostavljene u cilju zaštite lica koja imaju pravo na osiguravajuće pokriće i naknadu iz osiguranja, kao i zaštitu samog tržišta osiguranja.

Regulatorni ciljevi Agencije se ogledaju u nadzoru nad primjenom zakonskih i podzakonskih propisa; regulaciji rada osiguravajućih društava i posrednika u osiguranju; stvaranje povjerenja tržišta u poslove osiguranja,

sprečavanje finansijskog kriminala, zatim edukacija o koristima i rizicima koji su povezani sa različitim vrstama životnoga i neživotnoga osiguranja i ostalim ulaganjima u Republici Srpskoj i Federaciji BiH, kao i davanje određenih savjeta i mišljenja kako osiguravajućim društvima tako i samim potrošačima.

Provođenje regulatornih ciljeva Agencije ostvaruju se kroz njenu nadzornu funkciju, a koja podrazumijeva sledeća ovlašćenja:

- da vrši provjere poslovnih knjiga i dokumenata društava za osiguranje, sa ili bez prethodnog obavještenja društva,
- da angažuje ovlašćena stručna lica da izvrše pregled knjiga i dokumenata društva za osiguranje,
- da zahtijeva od društva za osiguranje da u okviru određenog vremenskog roka, koji neće biti kraći od deset dana niti duži od tri mjeseca, ispravi bilo koji akt ili postupanje koji su u suprotnosti sa zakonskim propisima,
- da naredi društvu za osiguranje da obustavi sprovođenje bilo koje radnje ili postupanja, koje je u suprotnosti sa zakonom,
- da u okviru zakona i u korist osiguranika daje naređenja u pogledu ulaganja, održavanja i raspolaganja sredstvima osiguranja,
- da pokreće sudske postupke u pravnim stvarima povezanim sa nadzorom u osiguranju kada Agencija Republike Srpske, odnosno Agencija Federacije Bosne i Hercegovina, nema ovlašćenja da sprovodi svoje funkcije nadzora u skladu sa zakonom, odnosno kada se u postupku nadzora pojavi pitanje za koje je kao prethodno pitanje nadležan sud,
- da donosi podzakonske akte, druga opšta akta i pojedinačne akte,
- da organizuje ili odobrava obuke zaposlenih u društvima za osiguranje i posrednika u osiguranju,

- da na bilo koji drugi način daje smjernice potrebne za primjenu zakona i druga pitanja vezana za tržišta osiguranja,
- te da nalaže druge mjere koje se odnose na vođenje poslova osiguranja nekog društva ukoliko smatra da su neophodne kako bi se osiguralo da to društvo vodi poslove u skladu sa regulatornim ciljevima.

Agencija je obavezna da prije donošenja bilo kakve odluke ili naredbe, tražiti izjašnjenje osiguravajućeg društva. Sve odluke ili naredbe Agencija za osiguranje donosi u formi rješenja koja su konačna.

Zakon posebno stavlja akcenat na nadzor Agencije koji se odnosi na nadzor nad ulaganjima i sredstvima društva za osiguranje, zatim uticaj Agencije na obim djelatnosti i visinu premija osiguranja te informisanje i dostavljanje izvještaja Agenciji.

U pogledu nadzora nad ulaganjima sredstava osiguranja koja se odnose na djelatnost dugoročnog životnog osiguranja, a u cilju zaštite interesa ugovarača osiguranja od neposredne štete, Agencija može izdati naredbu da društvo za osiguranje:

- u toku određenog vremenskog perioda ne ulaže sredstva određene vrste osiguranja, te da
- likvidira, u određenom vremenskom periodu , sve ili pojedine stavke određene vrste ulaganja sredstava.

Dalje, Agencija ima pravo da izda naredbu kojom spriječava društvo za osiguranje da slobodno raspolaže, opterećuje ili koristi bilo koji dio imovine društva. Zabrana može trajati najviše 6 (šest) mjeseci i može se neograničeno obnavljati, odnosno dok god se bude smatralo neophodnim. Imovina koja je obuhvaćena ovom naredbom ne može se stavljati pod hipoteku, ili podlijevati bilo kom drugom obliku opterećenja ili ograničenja. Ukoliko se takva hipoteka ipak uspostavi, smatrat će se u slučaju insolventnosti društva, nepostojećom.

S druge strane, da bi zaštitila sredstva i finansijsku sposobnost društva za osiguranje, Agencija ima ovlaštenje da cijelu ili jedan dio imovine osiguravajućeg društva stavi pod starateljstvo. Imovina društva će se staviti pod starateljstvo kada se osiguravajuće društvo nađe u ekonomskim teškoćama, odnosno kada je potrebno uvesti mjere reorganizacije. Staralac može biti banka osnovana u Republici Srpskoj, odnosno Federaciji BiH, ili druga slična organizacija koju ovlasti Agencija. Svako raspolaganje imovinom društva u slučaju kada je isto stavljeno pod starateljstvo, podliježe prethodnom odobrenju staraoca.

Takođe, Agencija ima pravo i da utiče na visinu premija određene vrste osiguranja, i to na način da nakon ukidanja tarifnog sistema, naloži povećanje ili smanjenje iste, ukoliko te premije po njenom mišljenju nisu odgovarajuće.

U cilju informisanja Agencije, ista može tražiti od društava za osiguranje, njegovog matičnog društva, supsidijarnih društava ili bilo kojih drugih društava za osiguranje koja su povezana sa istim društvima, da odmah ili za određeno vrijeme ili na određenom mjestu pokažu određene dokumente i pruže određene informacije. Svi dostavljeni dokumenti, odnosno pružene informacije moraju biti objašnjeni od strane ovlaštenih lica društva, ovlaštenih aktuara i revizora.

Ukoliko postoji osnovana sumnja da društvo ne može ispuniti zahtjeve za stabilnim i solidnim upravljanjem, ili postoji stvarni rizik da oni neće moći biti ispunjeni u budućnosti, Agencija ima ovlaštenja da postavi stručno lice ili više stručnih lica sa liste stručnih lica, da u ime Agencije izvrše kontolu društva i da joj podnesu izvještaj o sledećem:

- da li su ispunjeni zahtjevi stabilnog i solidnog upravljanja,
- da lice za koje je društvo za osiguranje dalo potrebna obavještenja, i kojeg namjerava postaviti na značajan položaj u tom društvu ispunjava zahtjeve stabilnog i solidnog upravljanja.

Posebna kontrola Agencije za osiguranje se ogleda u ovlaštenju da ista ima pravo da ulazi u poslovne prostorije društva ili filijale sa ili bez pomoći policije ili da kopira dokumente, kada smatra da se dokumenti skrivaju ili da je počinjeno krivično djelo i da bi dokumenti mogli biti uništeni ili izmjenjeni kako bi se počinilo krivično djelo.

Nadzornu i regulatornu funkciju Agencija za osiguranje provodi kroz rad ovlašćenih aktuara i ombudsmana u osiguranju. Ovlašćeni aktuar je lice koje je nezavisno i samostalno u vršenju svojih djelatnosti i za svoj rad odgovara direktno Agenciji. Zakonom se propisuju uslovi za sticanje svojstva ovlaštenog aktuara kao i njegove posebne funkcije u društvima za osiguranje. Ombudsmanom u osiguranju takođe upravlja Agencija koja donosi Pravilnik o ombudsmanima, a kroz njegov rad se nastoji osigurati da se određene nesuglasice mogu brzo i sa minimumom formalnosti riješiti od strane nezavisnih lica. Njihova funkcija ogleda se kroz postupak rješavanja sporova, raspodjele troškova, vrste i obima dopuštenih naknada.

KAPITAL I REZERVE OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA

Na akcionarska društva, odnosno dionička društva u pogledu visine i vrste osnovnog minimalnog kapitala društva primjenjuju se odredbe Zakona o privrednim društvima Republike Srpske i Zakona o privrednim društvima Federacije Bosne i Hercegovine, i to u onoj mjeri u kojoj nije drugačije određeno Zakonom o siguravajućim društvima RS i Zakonom o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju FBiH. Visina minimalnog osnivačkog kapitala osiguravajućeg društva uslovljena je vrstom osiguranja.

Minimalni osnivački kapital društva za osiguranje ne može biti manji od :

- 1) 2.000.000,00 KM ako društvo za osiguranje obavlja jednu ili više sljedećih vrsta:
 - osiguranje od odgovornosti za motorna vozila,
 - osiguranje od odgovornosti za vazduhoplove,
 - osiguranje od odgovornosti za brodove,
 - osiguranje od opšte građanske odgovornosti,
 - osiguranje kredita,
 - garancijska osiguranja.

- 2) 2.000.000,00 KM ako društvo za osiguranje obavlja jednu ili više sledećih vrsta osiguranja:
 - osiguranje od posledica nesrećnog slučaja,
 - zdravstveno osiguranje,
 - osiguranje putničkih vozila – kasko,
 - osiguranje vozila koji se kreću po šinama – kasko,
 - osiguranje vazduhoplova – kasko,
 - pomorski, rječni i kasko na unutrašnjim vodama,
 - osiguranje robe u prevozu,
 - osiguranje od požara i drugih opasnosti,
 - osiguranje različitih finansijskih gubitaka,
 - osiguranje turističkih usluga.

- 3) 1.000.000,00 KM ako društvo za osiguranje obavlja jednu ili više sledećih vrsta osiguranja:
 - ostala osiguranja imovine,
 - osiguranja pravne zaštite.

- 4) 3.000.000,00 KM ako društvo za osiguranje obavlja životno osiguranje;

- 5) 3.000.000,00 KM ako društvo isključivo obavlja reosiguranje.

Osnivački akcionarski kapital u cijelosti mora biti unesen u novcu prilikom osnivanja društva, te isti ne smije poticati iz sredstava kredita koji je odobrilo društvo u čiji se kapital vrši uplata; iz kredita koji je banka ili druga finansijska institucija odobrila za drugu namjenu ili iz sredstava za čiji je povrat garantovalo društvo za osiguranje u čiji se kapital vrši uplata.

Minimalni kapital društava za uzajamno osiguranje jednak je visini minimalnog kapitala akcionarskih osiguravajućih društava, odnosno dioničkih osiguravajućih društava.

Svako osiguravajuće društvo osnovano u formi akcionarskih, odnosno dioničkih društava mora kumulativno održavati:

- Iznos kapitala koji nije manji od minimalnog potrebnog osnivačkog kapitala,
- Marginu solventnosti,
- Garantni fond.

Obaveza društva da obezbjedi propisanu marginu solventnosti i garantni fond iz njegove slobodne sopstvene imovine, garantuje da će obaveze društva na isplatu osigurane sume i naknade štete osiguranicima biti izvršene i kada se nađu u finansijskim teškoćama.

Zakon zahtjeva od društva za osiguranje da u svom poslovanju obezbjedi marginu solventnosti koja odgovara ukupnoj aktivi umanjenoj za nematerijalna ulaganja, aktivna vremenska razgraničenja, gubitak, obaveze (uključujući matematičku rezervu osiguranja života) i za prenosne pozicije (prenosne premije i rezervisane štete). Garantni fond predstavlja jednu trećinu margine solventnosti i isti ne smije biti manji od:

- 2.000.000,00 KM ako društvo obavlja jednu ili više sljedećih vrsta osiguranja: osiguranje od odgovornosti vlasnika ili korisnika motornih vozila, osiguranje od odgovornosti vlasnika ili korisnika vazduhoplova, osiguranje od odgovornosti vlasnika

ili korisnika brodova, osiguranje od opšte građanske odgovornosti, osiguranje kredita, garancijska osiguranja;

- 2.000.000,00 KM ako društvo obavlja jednu ili više sljedećih vrsta osiguranja: osiguranje od posljedica nesretnoga slučaja, zdravstveno osiguranje, osiguranje putničkih vozila-kasko, osiguranje vozila koja se kreću po šinama – kasko, osiguranje vazduhoplova-kasko, pomorski, riječni i kasko na unutrašnjim vodama, osiguranje robe u prevozu, osiguranje od požara i drugih opasnosti, osiguranje različitih finansijskih gubitaka i osiguranje turističkih usluga;
- 1.000.000, 00 KM ako društvo obavlja osiguranje od ostalih šteta imovine i/ili osiguranje pravne zaštite,
- 3.000.000,00 KM ako društvo obavlja životno osiguranje, ili poslove reosiguranja.

Društvo koje obavlja djelatnost kreditnog osiguranja ne smije imati manji garantni fond od 3.000.000,00 KM ako godišnji iznosi premija osiguranja i doprinosa koji terete klijenta, za svaku od posljednje tri finansijske godine prelazili 5.000.000,00 KM ili iznos jednak 4 % od ukupnog iznosa premija ili doprinosa kojim društvo za osiguranje terete klijenta. Ukoliko se od društva za osiguranje koje obavlja kreditno osiguranje zahtijeva povećanje garantnog fonda na iznos od 3.000.000,00 KM isto će se vršiti na sljedeći način:

- u roku od tri godine, na 2.500.000,00 KM,
- u roku od pet godine, na 2.700.000,00 KM,
- u roku od sedam godina, na 3.000.000,00 KM.

Ako društva pokriva dva ili više vrsta rizika, uzimaće se u obzir samo ona vrsta rizika ili rizik za koji je potreban najviši iznos garantnog

fonda, dok se kod DUO društava gornji minimalni iznos garantnih fondova umanjuje za jednu četvrtinu.

Kontrolu nad visinom i sastavom margine solventnosti i garantnim fondom vrši Agencija za osiguranje Rpublike Srpske, odnosno Agencija za nadzor osiguranja Federacije BiH. Ista sprovodi inspeksijsku kontrolu finansijskog stanja društva najmanje jednom godišnje. S tim u vezi, društvo za osiguranje dužno je svake godine do 31.07. dostaviti Agenciji godišnji izvještaj o margini solventnosti, a ista će do 31.10. svake godine izvršiti kontrolu obračuna i sastava margine solventnosti, odobriti plan oporavka ili kratkoročni finansijski program ili sprovođenje bilo kojih drugih mjera, zavisno od svakog konkretnog slučaja. U tom smislu ovlašćenja Agencije su postavljena vrlo široko i kreću se od odobravanja finansijskih programa za oporavak društva, preko izricanja prekršaja i sankcija za nesprovođenje određenih mjera, pa do oduzimanja dozvole za rad osiguravajućem društvu.

Svako osiguravajuće društvo bez obzira na formu organizovanja mora imati formirane tehničke i matematičke rezerve za sve ugovore o osiguranju zaključene u Republici Srpskoj ili Federaciji BiH putem filijala, a u skladu sa propisima koje donosi Agencija za osiguranje.

DRUŠTVA ZA OSIGURANJE KOJA NEMAJU SJEDIŠTE U BOSNI I HERCEGOVINI

Strano društvo za osiguranje koje nema sjedište u BiH može obavljati djelatnost osiguranja u BiH ukoliko je dobilo dozvolu za rad od Agencije za osiguranje jednog od entiteta i ako je registrovano u skladu sa zakonom. Djelatnost osiguranja strano osiguravajuće društvo obavlja preko filijala, koje isključivo mogu obavljati djelatnost neživotnoga ili životnoga osiguranja.

Zakon o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju propisuje rok u kome Agencija za nadzor Federacije BiH mora donijeti odluku o davanju ili odbijanju dozvole za rad stranom društvu. Taj rok iznosi 60 dana od dana uredno podnesene prijave. Ukoliko Agencija u ovom roku ne odluči o podnesenoj prijavi smatrat će se da je ista odbijena. Protiv rješenja kojim se odbija prijava ili u slučaju bezuspješnog protoka roka, moguće je pokrenuti tužbom upravni spor. Ovakav rok u Republici Srpskoj nije propisan.

Da bi društvo moglo obavljati djelatnost mora ispunjavati zakonske uslove koji se propisuju u pogledu oblika organizovanja društva i visine minimalnog osnivačkog kapitala, s tim da u zemlji sjedišta mora imati dozvolu za obavljanje vrste osiguranja koju ima namjeru obavljati na teritoriji BiH, te da je registrovano pod uslovom reciprociteta. Filijala mora imati ovlašćenog zastupnika koji može biti fizičko ili pravno lice. Ukoliko je u pitanju fizičko lice isto mora imati boravište u jednom od entiteta te ispunjavati potrebne kvalifikacije koje se traže od lica koje obavlja takvu funkciju u društvu. Ako je u pitanju pravno lice, isto mora imati sjedište u BiH i imenovati fizičko lice koje će ga predstavljati.

U pogledu određenih garancija, društvo na teritoriji jednog od entiteta mora posjedovati imovinu u iznosu jednakom najmanje 1/2 minimalnog garantnog fonda i depozite u Republici Srpskoj, odnosno Federaciji BiH od najmanje 1/4 tog minimalnog iznosa kao garanciju.

Zakon propisuje obavezu stranog društva da prije dobijanja dozvole za rad mora dati jednu formalnu izjavu (u pismenoj formi), koja će biti potpisana od strane ovlašćenih lica i sadržavat će sledeće:

- da će za tu filijalu osigurati marginu solventnosti,
- da će u roku od 2 (dva) mjeseca po dobijanju dozvole osnovati u mjestu filijale administrativnu i računovodstvenu službu koja odgovara poslu kojim se bavi u Republici Srpskoj ili Federaciji BiH,

- da će uspostaviti i ulagati sredstva tehničkih rezervi u pogledu poslovanja u Republici Srpskoj, u skladu sa neophodnim tehničkim rezervama i sredstvima,
- da će postaviti ovlašćenog aktuara i lice odgovorno za pojedinosti koje se odnose na varijabilni fond.

Strano osiguravajuće društvo mora voditi poslovnu i finansijsku dokumentaciju za djelatnost koju obavlja, te je dužno kao i domaća osiguravajuća društva da priprema i podnosi izvještaje Agenciji za osiguranje. Dužno je da posluje po zakonskim i drugim propisima BiH, Republike Srpske i Federacije BiH.

OSNIVANJE FILIJALA OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA U DRUGOM ENTITETU

Zakon dozvoljava osnivanje filijala/podružnica osiguravajućih društava u entitetima u čijem sjedištu nisu organizovani, pod uslovima uzajamnosti. Ukoliko društvo iz Republike Srpske, odnosno Federacije BiH, želi osnovati filijalu u drugom entitetu potrebno je da Agencija za osiguranje društva sjedišta dostavi Agenciji za osiguranje entiteta u kojoj se ima namjera osnovati filijala/podružnica, zahtjev sa dokumentima na jednom ili više službenih jezika koji su u upotrebi u BiH. Dokumenti koji se podnose uz zahtjev tiču se uslova koji moraju biti uspunjeni u pogledu zastupanja, organizacije, finansijske solventnosti i drugih pitanja.

Agencija sjedišta osiguravajućeg društva može da odbije da prosledi zahtjev Agenciji entiteta u kojoj se ima namjera osnovati filijala/podružnica. Rok za dostavu zahtjeva je 60 dana od dana kompletiranja istoga. Logičkim tumačenjem zakona, može se izvesti zaključak da matična Agencija, odnosno Agencija sjedišta osiguravajućeg društva donosi konačnu odluku da li će dozvoliti osnivanje filijale/podružnice u drugom entitetu, i to na osnovu podnesene

dokumentacije koja se obavezno prilaže uz zahtjev. Protiv rješenja kojim se odbija zahtjev ili istekom gore navedenog roka, kada rješenje nije doneseno, dopuštena je tužba u upravnome sporu.

Ono što je karakteristično, a uslovljeno različitim jurisdikcijama i zakonskim propisima entiteta, jeste pitanje oporezivanja. Pa tako svi indirektni porezi, takse, dadžbine ili ostali troškovi koji proizilaze iz ugovora o osiguranju zaključenih u Republici Srpskoj, odnosno Federaciji BiH od strane društva za osiguranje koje ima sjedište u Federaciji BiH, odnosno Republici Srpskoj podliježu važećim zakonskim propisima Republike Srpske ili Federacije BiH.

U cilju zaštite javnog interesa i kontrole poštovanja zakonskih odredaba prilikom zaključivanja ugovora o osiguranju, matična Agencija za osiguranje može povremeno zahtijevati obavještanje o uslovima ugovora kao i o svim drugim dokumentima koje namjeravaju koristiti za svoje osiguranike. U slučaju nepoštovanja zakonskih odredbi Agencije za osiguranje oba entiteta ovlaštene su poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se spriječilo dalje nezakonito postupanje.

VRSTE OSIGURANJA

Zakon o osiguravajućim društvima Republike Srpske i Zakon o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju Federacije BiH, određuju da djelatnost osiguranja uključuje:

- neživotno osiguranje,
- životno osiguranje.

Zakon o društvima za osiguranje u privatnom osiguranju Federacije BiH okvirno klasifikuje vrste osiguranja prema djelatnosti osiguranja, i to tako da neživotno osiguranje klasifikuje prema riziku na:

- Osiguranje nezgoda,
- Zdravstveno osiguranje,
- Osiguranje cestovnih vozila izuzev vozila na tračnicama,
- Osiguranje tračnih vozila,
- Osiguranje zračnih letjelica,
- Osiguranje plovila,
- Osiguranje robe u prevozu,
- Osiguranje imovine od požara i prirodnih sila,
- Osiguranje od ostalih šteta na imovini,
- Osiguranje od odgovornosti za motorna vozila,
- Osiguranje od civilne odgovornosti za zračne letjelice,
- Osiguranje od civilne odgovornosti za brodove,
- Osiguranje od opšte civilne odgovornosti,
- Osiguranje kredita,
- Osiguranje jemstva,
- Osiguranje od različitih finansijskih gubitaka,
- Osiguranje troškova pravne zaštite,
- Osiguranje pomoći.

Životno osiguranje klasifikuje po vrstama na:

I Vrste osiguranja koji su na ugovornoj osnovi: životno osiguranje koji se sastoji posebno od osiguranja doživljenja određene starosne dobi, osiguranje samo u slučaju smrti, mješovito osiguranje doživljenja određene starosne dobi ili ranije smrti i životno osiguranje s povratom premija,

- Rente,
- Dodatno osiguranje koje pružaju osiguravajuća društva za životno osiguranje koje predstavlja posebno osiguranje od tjelesne ozljede, osiguranje u slučaju smrti usljed nezgode i osiguranje invaliditeta koji proizilazi iz nezgode ili od bolesti, gdje su ove razne vrste osiguranja preuzete dodatno uz životno osiguranje.

II Životno osiguranje, rente, brak i rođenje, koji su povezani sa investicijskim fondovima

III Zdravstveno osiguranje

IV Tontine

V Poslovi povrata kapitala

VI Upravljanje skupnim mirovinskim fondom

VII Vrste poslova sličnih socijalnom osiguranju

Zakon o osiguravajućim društvima Republike Srpske ne klasifikuje vrste osiguranja prema osiguranome riziku, već upućuje na Odluku Agencije za osiguranje Republike Srpske kojom su bliže razrađuju vrste osiguranja te se klasifikuju po osiguranom riziku. Identičnu odluku donijela je i Agencija za osiguranje Federacije BiH.

Zakon jasno propisuje da osiguravajuća društva moraju ispunjavati i dodatne uslove propisane zakonom, te odlukama i pravilnicima Agencije za osiguranje RS i Agencije za osiguranje FBiH, a da bi obavljali poslove sledećih vrsta osiguranja:

- pomoć kod neživotnoga osiguranja,
- sudskih troškova kod neživotnoga osiguranja,
- životnom osiguranju povezanom sa investicijama životnoga osiguranja,
- osiguranja od odgovornosti za motorna vozila, osim odgovornosti za vozača.

Društvo za osiguranje koje ima sjedište u Republici Srpskoj ili Federaciji BiH, i koje obavlja djelatnost i životnoga i neživotnoga osiguranja, može nastaviti sa obavljanjem kombinovanih djelatnosti (životno i neživotno osiguranje), samo ako vodi posebno finansijsko i administrativno poslovanje za svaku vrstu osiguranja. Cilj ovakve podjele

jeste zaštita interesa osiguranika životnoga osiguranja i osiguranika neživotnoga osiguranja od štete koja bi mogla nastati istovremenim vođenjem djelatnosti neživotnoga i životnoga osiguranja; zatim da djelatnost životnog osiguranja ne bi bila opterećena stvaranjem minimalnih finansijskim garancijama, te da bi Agencija analizirala rezultate dviju djelatnosti i uvjerila se da poštuju odredbe zakona.

VRSTE OSIGURANJA ZA DRUŠTVA KOJA NISU IZ BiH

Društvo za osiguranje koje ima sjedište van teritorije BiH, djelatnost osiguranja u BiH može obavljati pod sledećim uslovima:

- A) ako u državi sjedišta obavlja djelatnost neživotnoga osiguranja sa djelatnošću životnoga osiguranja (mješovita ili složena društva za osiguranje), u BiH može dobiti odobrenje Agencije za osiguranje Republike Srpske ili Agencije za osiguranje FBiH:
- za poslovanje samo neživotnim ili životnim osiguranjem putem filijala/ podružnica,
 - za obavljanje djelatnosti neživotnoga i životnoga osiguranja samo preko supsidijarnog društva u Republici Srpskoj ili Federaciji BiH.
- B) ako u državi sjedišta obavlja samo djelatnost neživotnoga ili životnoga osiguranja, može u Republici Srpskoj ili Federaciji BiH preko filijala obavljati djelatnost osiguranja za koju je registrovan u sjedištu.

ZAKLJUČAK

Danas u Bosni i Hercegovini egzistira ukupno 24 osiguravajuća društva, i to 10 kompozitnih osiguravajućih društava i 13 društava koji se bave neživotnim osiguranjem, te jedno društvo koje se bavi poslovima reosiguranja. U ukupnoj premiji osiguranja ukupno učešće većinskog stranog kapitala iznosi preko 50 %, dok udio društva sa većinskim stranim kapitalom u premiji životnog osiguranja iznosi čak preko 95 %.

Premija neživotnog osiguranja u ukupnom osiguranju iznosi čak 81,07 %, a sve veći rast na tržištu osiguranja bilježe **osiguranje pravne zaštite, osiguranje kredita, osiguranje pomoći i osiguranje garancija.**

Premija neživotnoga osiguranja u ukupnom osiguranju iznosi 18,93 %, te pokazuje tendenciju stalnog porasta.

Posmatrajući tržište osiguranja BiH, može se zaključiti da postoje dva zasebna tržišta osiguranja, i to tržište osiguranja Federacije BiH koje zauzima 2/3 ukupnog tržišta osiguranja BiH, dok je učešće tržišta osiguranja Republike Srpske u ukupnom tržištu osiguranja BiH izraženo u dijelu 1/3 od ukupnog tržišta osiguranja. Tako je u Federaciji BiH osnovano ukupno 12 osiguravajućih društava i Republici Srpskoj ukupno 12 društva za osiguranje, i to:

- „ASA OSIGURANJE“ d.d.
- „AURA OSIGURANJE“ a.d.
- „BOBAR OSIGURANJE“ a.d.
- „BOSNA SUNCE OSIGURANJE“ d.d.
- „BRČKO GAS OSIGURANJE“ d.d.
- „CAMELIJA OSIGURANJE“ d.d.
- „CROATIA OSIGURANJE“ d.d.
- „DRINA OSIGURANJE“ a.d.
- „DUNAV OSIGURANJE“ a.d.
- „EUROHERC OSIGURANJE“ d.d.

- „GARANT OSIGURANJE“
- „GRAVE OSIGURANJE“ a.d.
- „WIENER OSIGURANJE“ – članica VIENA INSURANCE GROUP
- „KRAJINA OSIGURANJE“ a.d.
- „LIDO OSIGURANJE“ d.d.
- „LOK OSIGURANJE“ d.d.
- „MERKUR BH OSIGURANJE“ d.d.
- „MIKROFIN OSIGURANJE“ a.d.
- „NEŠKOVIĆ OSIGURANJE“ a.d.
- „SARAJEVO OSIGURANJE“ d.d.
- „TRIGLAV OSIGURANJE“ a.d.
- „TRIGLAV OSIGURANJE“ d.d.
- „UNIQUA OSIGURANJE“ d.d.
- „VGT OSIGURANJE“ d.d.
- „ZOVKO OSIGURANJE“ d.d.

Statistika tržišta osiguranja Bosne i Hercegovine iz 2013. godine, pokazuje stalni rast tržišta životnoga osiguranja i to ukupno od 4,36 % u odnosu na prethodni period, dok je na tržištu neživotnoga osiguranja neznatan rast/blaga stagnacija u odnosu na prethodni period.

NATAŠA ŠKRBIĆ

Stručni saradnik

Stručni saradnik u Advokatskoj firmi Sajić iz Banjaluke, rođena je 1988. godine u Gradišci. Diplomirala je na Pravnom fakultetu u Banjaluci 2011.godine, a u Advokatskoj firmi Sajić zaposlena je od 2013. godine kao advokatski pripravnik. Pravosudni ispit položila je u martu 2015.godine.

Jezici: engleski

E-mail: snatasa@afsajic.com

Telefon: 051/227-620, 051/223-640

ALEKSANDAR SAJIĆ

Advokat

Osnivač Advokatske firme Sajić iz Banjaluke, rođen je 1971. godine u Banjaluci. Diplomirao je na Pravnom fakultetu Univerziteta u Banjaluci 1997. godine, a upisan u Imenik advokata Advokatske komore Republike Srpske 2000. godine.

Oblasti prava kojim se bavi: kompanijsko pravo, bankarsko pravo i finansije, strana ulaganja, pravo osiguranja, pravo energetike.

Član je Advokatske komore Republike Srpske, The European Association of Attorneys (AEA), Union Internationale des Avocats (UIA), International Law Association (ILO).

Jezici: engleski

E-mail: aleksandar@afsajic.com

Telefon: 051/227-620

Advokatska firma "Sajić" je ortačko društvo Banja Luka osnovano 2003.godine sa sjedištem u B. Luci.

Bavimo se pretežno građanskim i privrednim pravom. Pružamo pravne savjete iz različitih oblasti prava, zastupamo klijente pred svim sudovima i državnim institucijama u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini, učestvujemo u pregovorima sa stranim i domaćim pravnim i fizičkim licima, dajemo mišljenje i preporuke u vezi sa primjenom propisa, i sl.

Naš tim broji 20 zaposlenih, od čega je 7 advokata. Svako od nas se specijalizuje za samo nekoliko užih pravnih oblasti, što nam omogućava da našim klijentima pružimo vrlo kvalitetnu, profesionalnu uslugu.

Usluge koje pružamo osiguravajućim društvima su: osnivanje i registracija osiguravajućih društava, postupci pred Agencijom za osiguranje, regresni sudski postupci i postupci za naknadu štete, procjena pravnih rizika i procjena uspjeha u sudskom sporu, korporativno upravljanje i odnosi između akcionara, ugovori o osiguranju, radni odnosi i ljudski resursi, naplata potraživanja, zastupanje u sudskim postupcima, te davanje savjeta, mišljenja i preporuka u vezi sa primjenom važećih propisa.

